

“KIMYO DARSLARIDA O‘QUVCHILARDA KREATIVLIKNI RIVOJLANTIRISH”

Andijon viloyati Andijon tumani 23-o‘rta ta‘lim maktabining

Kimyo fani o‘qituvchisi

Kimsanova Gulruhsor Sanjarbek qizi

Annotatsiya: *Bu maqolada bilim yurtini yangi bitirib kelgan yosh o‘qituvchilar uchun dars davomida amal qilishi kerak bo‘lgan metodlar berilgan bo‘lib, asosiy maqsad inson avvalo o‘zgarishni o‘zidan boshlashi kerakligi aytiladi. O‘quvchi fikrlash doirasining keng bo‘lishi, ya‘ni kreativ fikrlashi, insoniylik fazilatlarining shakllanishi, odob-axloq qoidalariga amal qilishi birinchi navbatda oilada shakllansa, keyinchalik bu sifatlar maktabgacha ta‘lim va maktabda rivojlanishi ustoz hamda murabbiylarga bog‘liq ekanligi hayotiy misollarda aks ettirilgan hamda dars davomida qo‘llash mumkin bo‘lgan ba‘zi bir metodlardan namunalar berilgan.*

Kalit so‘zlar: *Kreativ fikrlash, kreativlikni rivojlantirish, motivatsiya, mantiq, ijodiy fikrlash, donolar o‘giti, yangi g‘oya, fikr erkinligi, baholash, farzand tarbiyasi.*

Аннотация: *В данной статье методика для молодых педагогов, только что окончивших вуз, даны во время урока, и главная цель состоит в том, чтобы человек начал изменение с себя. Жизненные примеры показывают, что широкий кругозор учащегося, то есть творческое мышление, формирование человеческих качеств, соблюдение правил этикета формируются сначала в семье, а затем развитие этих качеств зависит от педагогов и тренеров во время дошкольное воспитание и школа показаны примеры некоторых методов, которые можно использовать на уроке.*

Ключевые слова: *Креативное мышление, развитие креативности, мотивации, логики, творческого мышления, удобрения мудрости, новой идеи, свободы мысли, оценки, воспитания детей.*

Annotation: *In this article, the methods for young teachers who have just graduated from the university are given during the lesson, and the main goal is that the person should start the change from himself. Life examples show that a student's wide range of thinking, that is, creative thinking, the formation of human qualities, and adherence to the rules of etiquette are first formed in the family, and then the development of these qualities depends on teachers and coaches during preschool education and school. examples of some methods that can be used during the lesson are shown.*

Key words: *creativity, motivation, creative thinking, new ideas, logics, marking, upbringing.*

Har qanday ishga kirishishdan oldin ijodiy va mantiqiy fikrlash, reja asosida ish yuritish hamda bilim eshiklarini ochish zarur. Bilim eshiklarini ochadigan kalit bu- o'qish, o'qish va yana o'qishdir. Agar biz-bir yilga rejalashtirsak, don sochamiz, o'n yilga rejalashtirsak, daraxt ekamiz, agar butun umrga rejalashtirsak kishilarni o'qitamiz va tarbiyalaymiz.

(Xitoy xalq maqoli)

Aniq maqsadli inson hatto eng og'ir yo'lni ham bosib o'tadi. Maqsadi yo'q inson esa hatto eng silliq yo'ldaham joyidan siljimaydi.

Tomas Karleyl

Ta'lim tizimini tarbiyadan, tarbiyani esa ta'limdan ajratib bo'lmaydi - bu sharqona hayot falsafasi. Ana shu oddiy talabdan kelib chiqqan holda farzandlarimizni mustaqil va keng fikrlash qobiliyatiga ega bo'lgan, ongli yashaydigan komil insonlar qilib voyaga yetkazish -ta'lim-tarbiya sohasining asosiy maqsadi va vazifasi bo'lishi lozim.

I. Karimov

Kitobsiz taraqqiyotga, yuksak ma'naviyatga erishib bo'lmaydi. Kitob o'qimagan odamning ham, millatning ham kelajagi yo'q.

Sh.Mirziyoyev

Shaxsda kreativlik sifatlarini rivojlantirish uchun dastlab bu tushunchaning mazmunini bilish lozim. Kreativlik inglizcha "create" so'zidan olingan bo'lib, yaratish ma'nosini bildiradi. Kreativlik deganda insonning yangilik yaratish, muammolarni yechishga qaratilgan ijodiy qobiliyati tushuniladi. Uning tagzamidagi originallik, noodatiylik va erkinlik yotadi. Shuningdek, kreativ fikrlash muayyan masala yuzasidan har tomonlama fikrlash, bir nuqtaga turli rakursdan yondashishni anglatadi. Kreativlik shaxsni rivojlantiruvchi kategoriya sifatida inson tafakkuri, ma'naviyatining ajralmas qismi hisoblanadi, u shaxs ega bo'lgan bilimlarning ko'pqirrali ekanligida emas, balki yangi g'oyalarga intilish, o'rnatilgan stereotiplarni isloh qilish va o'zgartirishda, hayotiy muammolarni yechish jarayonida kutilmagan va noodatiy qarorlar chiqarishda namoyon bo'ladi. Berilgan bilimlarni takrorlash orqali kreativlikka erishib bo'lmaydi, ijodiy fikrlash jarayonida yangi fikr, yangi g'oyaning paydo bo'lishi asosiy shartdir. Masalan, ingliz tilida so'zlarni yodlab, grammatika qoidalarini "suv qilib ichib yuborgan" bo'lsangiz ham, insho yozolmasangiz, barchasi bekor. "Tasavvur-bilimdan muhim" deganida Albert Eynshteyn aynan mana shu jihatni nazarda tutgan. Ko'pincha noodatiy fikrlar, yechimlar kutilmaganda inson xayoliga keladi. Buning uchun avvalo, fikrlash jarayonidagi bir xillikka, odatiylikka barham berish lozim. Eng ajablanarli jihati ta'lim-tarbiya jarayoni ham bolalarni bir xil fikrlashga o'rgatib qo'yar ekan. Mashhur ixtirochi va kashfiyotchilarning aynan maktabdagi ta'lim jarayonidagi bir xillikka ko'nikolmagani, qoliplarga sig'maganini ko'rish mumkin. Masalan, A.Eynshteynning maktabdan haydalihi, D.Mendeleyevning kimyo fanidan "uch" olgani bunga misol bo'ladi.

Kelajak kimning qo'lida?

Kelajagimiz yoshlar qo'lida deymiz. Lekin qo'lida kelajak bo'lgan yoshlarni kim yetishtirib beradi? Albatta o'qituvchilar. Demak, kelajagimizning porloq bo'lishi avvalo o'qituvchi zimmasida ekanini anglagan holda o'z ustimizda samarali ish olib borishimiz va bilganlarimizni yosh avlodga yetkazishimiz zarur.

Akseleratsiya

Akseleratsiya-lotin tilidan olingan bo'lib, tezlashish, oldinlab ketish, ilgari lash degan ma'noni anglatadi. Hozirgi kecha-kunduzda bu faqat bolalar gavda o'lchamlarining jadal kattalashuvida emas, balki ularning dunyoqarashi hamda fikrlashlari ilgari lab ketishi, shuningdek erta balog'atga yetishida ham namoyon bo'ladi. (Tabiiy fanlarning 1- sinfdan o'tilishi) Hozirgi zamon o'quvchisi: Hozir zamon o'quvchisi axborot texnologiyalaridan foydalanishda ba'zi o'qituvchilardan ham o'zib ketgani hech kimga sir emas, demak o'qituvchi tub ma'noda o'quvchini buyuk kelajak sari yetaklay olishi, farovon hayotni qura oladigan shaxs sifatida shakllantira olishi, ma'nan yetuk avlodni voyaga yetkaza olishi lozim.

Baholash: O'quvchilarni qanday baholash mumkin? Deylik, bir sinfda 30 ta o'quvchi bor. Ularning barchasida bilim sifati fanlar bo'yicha farq qiladi. Kimdir ona tilidan yaxshi o'zlashtirsa, kimdir tabiiy fanlarni yaxshi o'zlashtiradi. Buning sababi nimada? Albatta asosiy faktor o'qituvchi bo'lib qolaveradi. Nima uchun?

Bilim sifati: Bolada umumiyetuklik daraja yuqori bo'lib, (psixologlar orqali aniqlaniladi) bilim sifati past bo'lishi mumkin, sababi bunday o'quvchilarda fanga nisbatan qiziqish uyg'ota olinmaganligi va yetarli darajada bilim berilmaganligidir. Yetuklik darajasini birinchi o'ringa qo'yish kerak, mantiqiy fikrlay bilgan bola har qanday fanni o'zlashtira oladi **Xulosa:** Bugungi suhbatimizdan shu narsa kelib chiqadiki, o'quvchilarda kreativlikni rivojlantirish uchun o'qituvchi turli xil metodlardan foydalanib dars o'tishi uchun kuchli darajada qurollangan bo'lishi, mantiq ilmidan boxabar bo'lishi shart.

Psixologlar maslahati “Bilim olishni rivojlantirish uchun 10 ta tavsiya”

1. Stressni kamaytiring
2. Qiziquvchan bo'ling
3. Ruhiy salomatligingizni yaxshilang
4. Tez-tez tanaffuz qiling
5. Rejali takrorlang
6. O'rgangan narsangizni o'rgating
7. O'zingizga qiyin bo'lgan narsalarni mashq qilishga ko'proq vaqt ajrating

8. Jadval asosida o'rganishni davom ettiring
9. Mukammal o'quv joyini yarating
10. Buyuklardan o'rganing, o'z hayotingizga tadbiq qiling O'qituvchining kreativligi O'qituvchi kuchli bilimga ega bo'lsa-yu, lekin uni o'quvchiga yetkazib bera olmasa, yetuk mutaxassis degan nomni qozona olmaydi. Demakki, bugungi yetishib kelayotgan yosh avlodga yangi pedagogik texnologiyalar asosida dars o'tishlari kerakligini tushuntirib berish zarur. Zero ular buyuk kelajak quruvchi avlodni voyaga yetkazadilar. Barcha ustozlarga yetuk mutaxassis bo'lib yetishishlari uchun omad yor bo'lsin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sh.M.Mirziyoyev "Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz"
2. I.A.Karimov "Yuksak ma'naviyat yengilmas kuch"
3. Napoleon Xill "O'yla va boy bo'l"
4. Qiziqarli kimyo
5. Abu Ali ibn Sino "Tib qonunlari"